
Neklidná generace se probouzí

Neklidná generace se probouzí

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

28.2.2012 Hospodářské noviny Strana 8 Názory, Jiří Leschtina
KOMENTÁŘE

Za svobodné vysoké školy! Hoří akademické svobody! Takovým verbálním bubnováním odstartoval studentský Týden neklidu proti ministru Josefu Dobešovi a jeho vysokoškolským reformám. A už se ozvaly hlasy, že protesty vysokoškoláků jsou zbytečnou hysterií. Že navrhované změny nejsou pro autonomii vysokých škol zdaleka tak nebezpečné. Snad skutečně nejsou jejich bezprostředním ohrožením. Ale v našich politických a společenských poměrech se jím mohou stát snadno a rychle.

Protesty „neklidných“ míří především proti Dobešovu nápadu na zřízení rad vysokých škol, jež mají převzít od akademických senátů rozhodující pravomoci. Do rad mají navrhovat po jedné třetině členů rektor, akademický senát a ministerstvo.

Kdo ale tady potom podpaluje akademické svobody? Vždyť vysoké školy budou mít v radách dvoutřetinovou převahu! Problém je v tom, že zdánlivě spolehlivá akademická většina může být lehce rozleptána za pomoci úskočných metod, které politici ovládají stejně suverénně jako nůž a vidličku.

Veto v kulantním hávu Tou hlavní kyselinou by se mohla stát jedna nenápadná pasáž v Dobešově zákonu. Podle ní by měl rektora volit akademický senát stejně jako v současnosti. Jenže nově by rada veřejné vysoké školy mohla „žádat od akademického senátu předložení nového kandidáta na rektora“.

Tahle kulantní formulace ovšem ve skutečnosti znamená právo veta. Žádný kandidát by se nemohl stát rektorem bez souhlasu rady. A stačí, aby obratní intrikáni, vyslaní do rady ministerstvem, získali (případně si koupili) ještě dva lidi v radě. A mohli by blokovat uchazeče, kteří nejsou po chuti ministerstvu. Příklady nevyzpytatelných mediálních rad, v nichž také zasedají „nezávislí“ radní, jsou dostatečně odstrašující.

Ministr Dobeš se ohání tím, že již dnes rektori vysokých škol jmenují do správních rad členy zvenčí. Ano, v těchto orgánech najdeme ekonomy i podnikatele. A jsou mezi nimi takové osobnosti jako Jaroslav Míl, Vratislav Kulhánek, Pavel Kysilka nebo Zdeněk Tůma. Lze si představit, že by takové lidi vybíralo do univerzitních rad ministerstvo školství?

Stačí se podívat na složení orgánů státních a polostátních firem, jmenovaných stejným způsobem, jaký navrhuje Dobeš. Ačkoliv jde často o vysoce sofistikované výroby, v dozorčích radách jen málokdy usedají odborníci. Většinou jsou tam odkládáni přebyteční politici nebo, jak jsme viděli nedávno, i padlý generální ředitel. Zkusme si jen představit, koho by ministr Dobeš jmenoval do rady veřejné Univerzity Karlovy? Pavla Kysilku?

Nebo spíš šéfa Synotu?

Právo na revoluci?

Ale možná jsou to přehnané obavy. Možná ministerstvu v čele s Josefem Dobešem opravdu záleží na obsazení rad experty, kteří mohou přispět odbornými i životními zkušenostmi k modernizaci vysokých škol. Jenže problém je, že po zkušenostech s Vítom Bárto, Pavlem Drobilem nebo z dřívějších dob se Stanislavem Grosem či Jaroslavem Palasem spadla důvěra veřejnosti v ministry, vládu i parlament na dno. A přítomnost politiků nebo jejich vyslanců v jakýchkoliv veřejných orgánech vzbuzuje odpor nebo přímo paniku.

A tak bychom měli vnímat protesty „neklidných“ nejen jako revoltu proti jednomu ministrovi. Ale jako projev obecnější nedůvěry vysokoškoláků k politice.

Možná se skutečně probouzí generace, která by chtěla prožít svou studentskou revoluci proti establishmentu. Pokud bude úpadek politiky pokračovat stejným tempem jako dosud, pak bude nutné s trpkostí přiznat: Mají na ni právo. Zkusme si jen představit, koho by ministr Dobeš jmenoval do rady veřejné Univerzity Karlovy? Pavla Kysilku? Nebo spíš šéfa Synotu?